

STILOVI RODITELJSTVA

/Ranka Đunđenac, Marina Zajčić)

Roditeljstvo je težak posao koji pored zadovoljavanja osnovnih djetetovih potreba za hranom i fizičkom sigurnošću uključuje i odgoj djeteta.

U odgoju djeteta postoje različiti odgojni stilovi od kojih svaki na drugačiji način utječe na razvoj ličnosti djeteta – njegovo doživljavanje, njegove osjećaje i ponašanje. Prema brojnim istraživanjima smatra se da postoje dvije temeljne dimenzije roditeljstva:

- dimenzija **emocionalnosti** – emocionalna toplina i roditeljsko razumijevanje, odnosno količina podrške, ljubavi i ohrabrenja koju roditelj pruža djetetu, nasuprot hladnoće i odbijanja djeteta
- dimenzija **kontrole** - roditeljski nadzor i zahtjevi, odnosno roditeljska očekivanja spram djeteta a koja se mogu protezati od potpune kontrole nasuprot zanemarivanja djeteta.

Kombinacijom tih dviju dimenzija koje odražavaju roditeljske stavove prema djetetu te emocionalnu klimu unutar koje se odvijaju različiti roditeljski postupci (prema tome koliko roditelji pokazuju topline prema djetetu i koliko mu zahtjeva, odnosno nadzora postavljaju) roditeljski stil odgoja može se svrstati u četiri karakteristične skupine:

AUTORITARNI STIL RODITELJSTVA (KRUTI – STROGI)

- odgojni stil - kombinacija emocionalne hladnoće i čvrste kontrole
- roditelji postavljaju velike zahtjeve i provode strog nadzor i kontrolu, ali ne pružaju dovoljno topline, ljubavi i podrške
- glavni odgojni ciljevi su učenje samokontrole (vladanja sobom) i poslušnosti autoritetu koji ne objašnjava svoje odluke i postupke i kojeg ne zanima što dijete misli i osjeća
- roditeljska uloga usmjerena je na postavljanje granica i pravila čiji se prekršaji kažnjavaju
- odnos roditelj – dijete temelji se na odnosima nadređenosti i podređenosti te odnosu nagrade i kazne
- ❖ razvoj osobina djeteta autoritarnih roditelja:
 - nesigurnost i povučenost – ili – agresivnost, ćudljivost i niski prag tolerancije na frustracije
- ❖ osjećaji koji dominiraju djetetom:

- strah, nepovjerenje, nezadovoljstvo, uzrujanost, neiskrenost, lažno poštovanje, neuspješnost u rješavanju problema, stalna briga kako udovoljiti roditelju

AUTORITATIVNI STIL RODITELJSTVA (DEMOKRATSKI – DOSLJEDAN)

- odgojni stil - kombinacija emocionalne topline i čvrste kontrole
- roditelji postavljaju velike zahtjeve koji su primjereni djetetovoj dobi, postavljaju granice i provode nadzor i kontrolu, ali pružaju veliku toplinu, ljubav i podršku
- glavni odgojni ciljevi su podrška djetetovoj znatiželji, samouvjerenost, kreativnost, sreća, motivacija i nezavisnost osjećaja
- odnos roditelj – dijete temelji se na odnosima demokratičnosti koja podrazumijeva komunikaciju između roditelja i djeteta, poticanje djeteta i vođenje računa o djetetovim osjećajima, a kontrola je usmjerena na djetetova nepoželjna ponašanja a ne djetetovu osobnost
- ❖ razvoj osobina djeteta autoritativnih roditelja:
 - samopouzdanje, sigurnost u sebe, potreba za postignućima, visoki stupanj samokontrole
- ❖ osjećaji koji dominiraju djetetom:
 - osjećaj povjerenja, iskrenosti, poštovanja, zrele odgovornosti

PERMISIVAN STIL RODITELJSTVA (POPUSTLJIVI)

- odgojni stil - kombinacija emocionalne topline i slabe kontrole
- roditelji postavljaju male zahtjeve i provode slabu kontrolu, pružaju veliku toplinu, ljubav i podršku
- glavni odgojni ciljevi su zadovoljavanje svih djetetovih zahtjeva (želja)
- odnos roditelj – dijete temelji se na velikoj emocionalnoj osjetljivosti roditelja spram djeteta, na prevelikoj slobodi i neovisnosti djeteta bez postavljanja granica i pravila te kontrole u ponašanju
- ❖ razvoj osobina djeteta popustljivih roditelja:
 - davanje prevelike slobode stvara nesigurnost i nesnalaženje u granicama općedruštvenog prihvatljivog ponašanja što kod djeteta potiče impulzivnost i agresivno ponašanje u susretu s ograničenjima te pri neispunjavanju želja, imaju slabu samokontrolu
- ❖ osjećaji koji dominiraju djetetom:
 - uglavno dobro raspoloženje sve do trenutka neispunjavanja želja, osjećaj nesigurnosti, nezrelo reagiranje.

INDIFERENTAN STIL RODITELJSTVA (ZANEMARUJUĆI)

- odgojni stil - kombinacija emocionalne hladnoće i slabe kontrole
 - roditelji postavljaju male zahtjeve, nema kontrole, ali ni topline, ljubavi, podrške
 - odgojnih ciljeva nema, roditelji su zaokupljeni sami sobom, djecu ili emocionalno odbacuju ili nemaju vremena i snage brinuti se za njih
 - odnos roditelj – dijete temelji se na niskoj razini razumijevanja i interesa za dijete i njegove aktivnosti, neprovođenje zajedničkog vremena, neiskazivanje roditeljske ljubavi
- ❖ razvoj osobina djeteta indiferentnih roditelja:
 - neposlušnost, neprijateljstvo, zahtjevnost, neprimjereno ponašanje u igri i socijalnim kontaktima, nisko samopoštovanje, problematična i delikventna ponašanja
 - ❖ osjećaji koji dominiraju djetetom:
 - promjenjiva raspoloženja, osjećaj nesigurnosti i nekontrola samog sebe, nezainteresiranost

Tijekom predškolskog razdoblja dobro roditeljstvo usmjereno je na razvijanje djetetovih socijalnih vještina, tj. izražavanje prijateljstva i kooperativnosti, kao i sposobnosti da bude snalažljivo u okolini i motivirano za postizanje rezultata. To se postiže velikim stupnjem potpore i nadzora. Djeca te dobi uspostavljaju nezavisnost i inicijativu, a roditelji mudrim nadzorom i usklađivanjem djetetovih zahtjeva s njegovim mogućnostima uspostavljaju i postavljaju čvrste i jasne granice djetetova ponašanja, u okviru toploga ozračja ljubavi i brige (Čudina-Obradović, 2003).

U Centralnom kutiću roditelja u ponudi je knjiga iz područja popularne psihologije -

Lauri Berkenkamp, Steven C. Atkins

"JER JA TAKO KAŽEM !"

Obiteljske prepirke

i

kako ih riješiti

Iz recenzije

„Jer ja tako kažem!“ - Obiteljske prepirke i kako ih riješiti hvata se u koštac s najčešće uzrokovanim prepirkama od strane djece, onim svađama i dosađivanjima koja izluđuju roditelje i nudi brz i koristan savjet kako ih riješiti. Svakodnevne prepirke, od onih oko domaćeg rada, nepoštivanja zabrane izlaska ili neprekidnog brbljanja, ovdje su obrađene do detalja i nude rješenja, korisne savjete i zanimljive informacije koje ste smatrali potpuno beskorisnim sve dok niste postali roditelji.

Knjiga koja razumno, praktično i s puno humora pomaže roditeljima da izbjegnu nepotrebne prepirke s djecom, nauče djecu pristojnom ponašanju i kako lako riješiti njihove nestašluke.

DJEČJI VRTIĆ IVANIĆ GRAD